

KYLMÄALAN URAKOINNIN YLEISET TOIMITUSEHDOT

KYLA 05

30.12.2005

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry (jäljempänä SKLL) on 30.12.2005 vahvistanut nämä sopimusehdot sovellettavaksi asennuksen sisältävien laitetoimitusten tarjouksissa ja urakoinnissa kylmä-, pakaste-, lämpöpumppu-, sekä ilmastoinnin niille jäähdytyslaitoksille, jotka sisältävät Valtioneuvoston asetuksessa 1187 / 2001 (Otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorihilivetyjä sisältävien laitteiden huollosta sekä huoltotoimintaa ja jätehuoltoa suorittavien pätevyysvaatimuksista) määriteltyä yli 3 kiloa saman asetuksen liitteen 1 ja 2 mukaista kylmäainetta.

1. KÄYTTÖ

Näitä yleisiä sopimusehtoja sovelletaan edellä mainittujen laitosten toimituksissa ja urakoinnissa. Mikäli osapuolet eivät ole siitä kirjallisesti toisin sopineet.

Ehtojen muutoksista ja lisäyksistä on sovittava kirjallisesti. Tarjoukseen liitettynä nämä toimitusehdot ovat osa tarjouksen sisältöä.

Ehtoja voidaan soveltaa muihinkin asennustöihin kuin yllämainittuihin, kylmälaitoksen koko ja tarkoitus huomioon ottaen, jolloin sopimusta tehtäessä sovitaan missä laajuudessa näitä ehtoja noudatetaan.

2. MÄÄRITELMÄT

Alla mainituille määritelmille on näissä toimitusehdoissa annettu seuraava sisältö:

Tarjous:

Tarjouksella tarkoitetaan sitä asiakirjakokonaisuutta, joka muodostuu tarjouksesta sekä siihen liittyvistä urakoitsijan laatimista suunnitelma-asiakirjoista, piirustuksista ja muista tarjouksessa viitatuista asiakirjoista. Mukaan lukien laitoksen alkuperäinen hankintasuunnitelma, urakkaohjelma tai muu niihin verrattava, huomioiden niihin tilauksen yhteydessä tehdyt muutokset.

Sopimus:

Toimitusta koskeva sopijapuolten välinen kirjallinen sopimus liitteinen, sovittuine muutoksineen ja lisäyksineen. Tarjouspohjaisessa kaupassa sopimus syntyy kun tilaaja on ilmoittanut hyväksyvänsä urakoitsijan tarjouksen tai urakoitsija on hyväksynyt tilaajan yksilöidyn tilauksen. Urakoitsija vahvistaa saamansa tilauksen kirjallisella tilausvahvistuksella.

Laitteisto:

Määrättyyn toimintakokonaisuuteen kuuluvat koneet, laitteet, raaka-aineet ja muut tarvikkeet sekä urakoitsijan työ, jotka sopimuksen mukaan kuuluvat toimitukseen.

Urakka:

Yhden tai useamman laitteiston sekä sopimukseen sisällytettyjen aputöiden ja hankintojen muodostama kokonaisuus.

Asennuspaikka:

Se paikka, jossa asennus tapahtuu, sekä materiaalin ja asennustarvikkeiden kuljetuksen, purkauksen ja varastoinnin kannalta välttämätön ympäristö.

Kirjallinen ilmoitus:

Sopijapuolen allekirjoittama ilmoitus, joka on lähetetty toiselle sopijapuolelle. Kirjallisena pidetään



myös ilmoitusta, jonka sopijapuoli on saanut sähköpostina tai telefaxina.

3. TARJOUS

Tarjous katsotaan laadituksi näiden sopimusehtojen rajausten mukaisesti, ellei siinä toimituslaajuutta ja urakoitsijan velvoitteita ole joltakin osin toisin määritelty.

3.1 Tekijänoikeus

Tarjousasiakirjoja ei saa luovuttaa ilman asiakirjat tehneen urakoitsijan suostumusta kolmannelle osapuolelle, eikä käyttää niitä muissa kohteissa.

3.2 Voimassaolo

Tarjous on voimassa yhden kuukauden sen päiväyksestä luettuna ellei tarjouksessa ole toisin ilmoitettu.

4. LAAJUUS, LAIT JA MÄÄRÄYKSET

4.1 Urakan laajuus ilmenee tarjouksessa ja siihen kuuluvista asiakirjoista. Mikäli tarjouksessa ei ole muuta ilmoitettu, urakkaan ei sisälly:

- rakennustekniset työt
- rakennusaputyöt ja hankinnat
- koneiden ja laitteiden ulkopuoliset sähköasennustyöt tarvikkeineen
- hälytysten jatkosiirto kohteista valvontakohteeseen
- annettujen urakkarajojen mukaisesti liitynnät vesi- ja viemäriverkostoihin eikä niihin tarvittavat putkityöt tarvikkeineen
- yli 70 kg painoisten tarvikkeiden ja laitteiden siirrot työmaalla rakennusalueen sisäpuolella
- nostot vesikatoille tai konetasanteille (nostotöissä edellytetään urakoitsijan edustajan läsnäoloa)

4.2 Laitteistot toimitetaan asennusmaassa tarjouspäivänä Suomessa voimassa olevien lakien, asetusten ja määräysten mukaisena. Urakoitsija on velvollinen suorittamaan muutostöinä sellaiset muutokset, jotka aiheutuvat tarjouspäivän ja luovutuksen välisenä aikana voimaan tulleista toimitettavaan laitteistoon sovellettavista lakien, asetusten ja määräysten muutoksista.

4.2.1 Muutostyöt. Mitä jäljempänä on puhuttu muutostöistä pätee myös lisätöihin.

4.2.2 Tilaaja voi luovutushetkeen saakka vaatia muutoksia sovittuun toimituslaajuuteen, rakenteesiin ja suoritustapaan. Urakoitsija voi luovutushetkeen asti ehdottaa tilaajalle muutoksia jotka hä-

nen mielestään olennaisesti parantaisivat laitoksen toimivuutta ja taloudellisuutta.

4.2.3 Urakoitsijan on muutosvaatimuksen saatuaan tai sitä ehdotettuaan ennen muutosta ilmoitettava tilaajalle kirjallisesti, onko muutos mahdollinen, miten se voidaan toteuttaa ja miten se vaikuttaa kauppahintaan, toimitusaikaan ja muihin sopimusehtoihin. Mikäli kohdassa 4.2 mainittujen säädösten muuttuminen aiheuttaa muutoksia, urakoitsijan on sanotulla tavalla ilmoitettava myös tästä tilaajalle.

4.2.4 Urakoitsija ei ole, kohdassa 4.2 mainittua muutosta lukuun ottamatta, velvollinen noudattamaan tilaajan muutosvaatimusta ennen kuin on sovittu muutostöiden vaikutuksesta kauppahintaan ja muihin sopimusehtoihin. Elleivät sopijapuolet sopia kohdassa 4.2 mainittujen muutostöiden vaikutuksista, urakoitsijan on sopimukseen pääsytä tai kohdan 20 ratkaisua odottaessa tehtävä työ laskutustyönä. Tilaajan tulee kuitenkin urakoitsijan vaatimuksesta suorittaa maksu siltä osalta, jota voidaan pitää riidattomana.

5. ASENNUSPUITTEET

5.1 Urakoitsija laatii tarvittaessa urakkaa koskevan laatusuunnitelman joka voidaan tehdä esim. SKLL:n yleisen kylmälaiteurakoinnin laatusuunnitelman pohjalta ja vahvistetaan yhteisesti tilaajan kanssa.

Mikäli laatusuunnitelmaa ei vaadita tehtäväksi on urakoitsijan sovittuna aikana, tai ellei sitä ole määrätty, hyvissä ajoin toimitettava tilaajalle tiedot, joista ilmenee miten asennus tapahtuu. Tilaajalle on samalla annettava tiedot perustusten ja asennusalojen tekemiseksi, kuljetus- ja työskentelytilojen varaamiseksi asennuskohteen ympärille sekä laitteistoon kytkettävien vesi- viemäri- ja sähköliitosten järjestämiseksi. Urakoitsijan on ilmoitettava asennusvalmiudesta tilaajalle kirjallisesti niin aikaisin, että tilaaja voi ajoissa ryhtyä niihin asennuksen suorittamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin, joista hänen on huolehdittava.

5.2 Tilaajan on suoritettava valmistelutyöt kohdassa 5.1 mainittuja ohjeita noudattaen sekä vastattava niiden kestävydestä. Ellei töiden valmistusaikaa ole määrätty, niiden on oltava valmiina hyvässä ajoin, että asennus voidaan aloittaa sovittuna ajankohtana. Tilaaja ilmoittaa urakoitsijalle valmistelutöiden suorituksesta.

5.3 Sopijapuolten on, viimeistään urakoitsijan ilmoitettua materiaalien olevan toimitusvalmiina, kirjallisesti nimettävä ne henkilöt, jotka edustavat hei-

tä asennustyön aikana. Edustajien tulee olla asennuspaikalla tai tavoitettavissa työaikana. Ellei muuta ole sovittu, heillä tulee olla valtuudet käsitellä edustamansa osapuolen nimissä kaikkia sopimuksen täyttämistä ja asennustyötä koskevia kysymyksiä. Niissä tapauksissa, joissa vaaditaan kirjallista ilmoitusta, kyseinen edustaja on kelpoinen ottamaan ilmoituksia vastaan.

5.4 Tilaajan on tiedotettava kirjallisesti urakoitsijalle asennuspaikalla työskenteleviä koskevista turvallisuusmääräyksistä. Urakoitsija vastaa siitä, että hänen henkilöstönsä noudattaa näitä määräyksiä. Tilaaja voi vaatia, ettei turvallisuusmääräyksiä rikkovia työntekijöitä päästetä asennuspaikalle.

5.5 Urakoitsijan on ilmoitettava tilaajalle asennustyöhön liittyvistä erityisistä vaaratekijöistä ja niiden vaatimista toimenpiteistä.

6. TILAAJAN MYÖTÄVAIKUTTAMISVELVOLLISUUS

Tilaajan edellytetään huolehtivan kustannuksellaan seuraavista asennustöiden suorittamiseksi tarpeellisista velvoitteista, ellei niistä ole erikseen toisin sovittu.

6.1 Tilaaja antaa työtuloksen aikaansaamisessa tarvittavat tilaajan toimitettavaksi kuuluvat suunnitelma- ja muut asiakirjat ajoissa urakoitsijan käyttöön. Tilaajan velvollisuus on huolehtia eri suunnitelma-asiakirjojen vertaamisesta siten, että ne eivät ole ristiriidassa eri urakoitsijoiden kanssa, erityisesti huomioiden urakkarajat. Urakoitsija on velvollinen tarkistamaan, että näin on toimittu.

6.2 Tilaaja vastaa siitä, että asennus voidaan suorittaa olosuhteissa, jotka ovat asennuspaikalla voimassa olevien työoloja koskevien lakien, asetusten ja määräysten mukaiset.

Tilaaja järjestää työn laajuuden edellyttämät riittävät työskentely- ja sosiaalityöt. Tilaaja varaa urakoitsijalle tarvittavien tietoliikenneyhteyksien vapaan käyttöoikeuden urakkasuoritusten hoitamiseksi tarpeellisia puheluita ja mahdollisten asennusohjeiden ym. lähettämistä varten.

6.3 Tilaaja asettaa urakoitsijan käyttöön asennuspaikalla tai sen läheisyydessä lukittavissa olevan, sään vaikutuksilta, varkauden ja muilta vahingoilta suojatun säilytystilan laitteiden ja tarvikkeiden työaikaista varastointia varten sekä suojaa keskenkäiset, asennuksen alaiset sekä valmiit laitteet ja tarvikkeet kohdan 6.5 mukaisesti.

6.4 Tilaaja huolehtii siitä, että asennuspaikalla on

urakoitsijan käytettävissä asennustöiden aikana sekä koestus- että säätötöitä tehtäessä tarvittava määrä vettä ja käyttövoimaa sekä sähköliitäntäpisteet ja riittävä valaistus.

6.5 Urakoitsija hankkii ja suorittaa tarvitsemansa telinetyöt. Tilaaja vastaanottaa ennalta sovitut pääkomponenttilähettykset, kuten kompressorikoneikot, lauhduttimet, höyrystimet, lämmönsiirtimet, putket, eristeet, sähkökeskukset ja kylmäkalusteet. Ne ovat tilaajan alueella ja tänä välivars-toinnin aikana myös tilaajan vastuulla.

Tilaaja myös tarkastaa ne ulkoisesti ja tarvittaessa reklamoi niiden kuljetuksen jälkeisestä kunnosta.

6.6 Tilaaja vastaa työmaalla tarvittavasta paloturvallisuusvalvonnasta ja suojauksesta hitsaus- ja juotostöiden aikana sekä sen jälkeen.

Urakoitsijan kaikkien hitsaus- ja / tai juotostöihin osallistuvien asentajien on esitettävä henkilökohdainen tulityölupa rakennustyön vastaavalle mestarille tai tilaajan määräämälle ko. tulitöistä vastaavalle henkilölle.

6.7 Tilaaja huolehtii siitä, että työmaa-alue on sellaisessa kunnossa ja käytettävissä sellaiseen aikaan, että urakoitsija voi haitatta suorittaa työt ilman ylitöitä ja ylimääräisiä viivytyksiä. Tilaaja huolehtii työmaan ja tarvittavien kulkuväylien puhtaanapidosta, lumitöistä ja jätteiden käsittelystä.

7. URAKKA-AIKA

7.1 Mikäli tarjouspyynnössä, tarjouksessa tai vahvistetussa sopimuksessa ei ole erikseen sovittu urakan valmistumisaikaa edellytetään, että työt voidaan kokonaisuudessaan saattaa loppuun kohdallisen ja tavanomaisen toimitusajan kuluessa.

Jos valmistumisajankohdaksi on sovittu tietty viikko, urakan on oltava valmis viimeistään kyseisen viikon viimeisenä työpäivänä.

7.2 Urakka-aika lasketaan alkavaksi aikaisintaan siitä päivästä, jolloin lopullisesti teknisesti selvitetty kirjallinen tilaus on toimitettu urakoitsijalle, urakoitsija on sen vahvistanut ja edellytykset urakan suorittamiseksi urakka-asiakirjojen mukaisessa laajuudessa ovat olemassa.

7.3 Urakan katsotaan valmistuneen sinä päivänä, jona tilaaja on ottanut sen kohdan 13 mukaisesti vastaan.

7.4 Urakka-aikaa on pidennettävä, mikäli urakka viivästyy kohdassa 19 mainitusta syystä, tilaajasta johtuvasta syystä tai lisä- ja muutostöiden takia. Urakka-aikaa on pidennettävä ajalla, joka vastaa

edellä mainittujen syiden todellista urakkaa viivästänyt vaikutusta.

7.5 Urakoitsijan on viivytyksettä ilmoitettava tilaajalle kirjallisesti, mikäli urakkaa ei voida luovuttaa alun perin sovittuna tai kohdan 7.4 mukaisesti siirrettynä ajankohtana tai mikäli luovutus viivästyy. Urakoitsijan on samalla ilmoitettava viivästyksen syy ja mahdollisuuksien mukaan arvioitu luovutusajankohta.

7.6 Urakoitsija sitoutuu tilaajan edellyttäessä laatimaan työaikataulun omista töistään sekä niihin liittyvien oheistöiden valmiusvaatimuksista.

7.7 Tilaaja sitoutuu antamaan urakoitsijalle työaikataulun niiden muiden tilaajan tekemien tai teettämien töiden osalta, joista urakoitsija on riippuvainen. Tilaajan on huolehdittava siitä, että työmaalla suoritettavat rakennustekniset-, putki- ja sähkötyöt, tarvikkeiden siirrot ja nostotyöt, joista urakoitsijan suoritus on riippuvainen, edistyvät sovittujen aikataulujen mukaisesti eivätkä haittaa urakoitsijan työsuoritusta.

7.8 Mikäli sopimuksessa, tarjouspyynnössä tai tilauksen yhteydessä ei ole erikseen mainittu on laitteiston käynnistämisen jälkeen aina varattava tietty aika laitteistojen säätö-, mittaus- ja yhteiskoekäytölle. Koekäyttöaika sovitaan yhteisesti.

Mikäli koekäyttöön ei ole varattu riittävästi aikaa, ei urakoitsija ole korvausvelvollinen mahdollisten käyttöhäiriöiden osalta eikä tilaajalla näin ollen myöskään ole oikeutta vaatia korvausta mahdollisten vahinkojen osalta. Kummallakin osapuolella on oikeus vaatia näiden koekäyttöjen suorittaminen. Mikäli tämä ei sopijapuolista riippumattomista syistä (esim. ilmastolliset olosuhteet) ole mahdollista, tehdään em. työt heti kun olosuhteet ovat suotuisat.

8. MAKSU

Mikäli muuta ei ole sovittu urakan maksueristä, tilaaja suorittaa urakoitsijalle maksuerätaulukon mukaiset maksuerät, jotka vastaavat toimitetun erän osuutta koko urakkasummasta. Urakkasumman viimeinen maksuerä on laskutuskelpoinen, kun työ on valmis ja vastaanotettu ja siitä on tehty vastaanottopöytäkirja, jonka kumpikin sopijapuoli on allekirjoittanut. Tilaajan on tällöin, ellei muuta maksuaikaa ole sovittu, täytettävä maksuvelvollisuutensa 14 vrk:n kuluessa siitä kun maksukelpoinen lasku on saapunut.

9. MAKSUN LIITTYVÄT TEKIJÄT JOTKA VAIKUTTAVAT MAKSUN SUORITUKSEEN

9.1 Viivästys. Tilaajalla on oikeus viivästyssakkoon, mikäli urakkaa tai sen toimituserää, jolle on määri-

telty erillinen luovutusajankohta ei ole urakoitsijasta johtuvasta syystä luovutettu kohdan 13.1 mukaisesti sovittuun ajankohtaan mennessä tai kohdan 7.4 mukaisesti pidennetyn ajan kuluessa. Viivästyssakko on 0.1 % jokaiselta täydeltä toimitusviikolta, enintään 7,5 % viivästyneen toimituserän urakkahinnasta. Tilaaja menettää oikeutensa viivästyssakkoon, mikäli hän ei ole esittänyt sitä koskevaa vaatimusta viimeistään vastaanotossa. Viivästyssakon lisäksi tilaajalla ei ole oikeutta saada muuta korvausta urakoitsijan viivästyksen vuoksi.

9.2 Ellei laitteiston osia voida toimittaa työmaalle urakoitsijasta johtumattomista syistä alkuperäisen aikataulun mukaisesti eikä laitteiden toimitusaikaja saada muutettua, urakoitsija varastoi laitteet tilaajan lukuun, eikä tämä aiheuta muutoksia alkuperäiseen maksuerätaulukkoon.

9.3 Maksuksi hyväksytään joko kuittia vastaan suoritettu käteinen maksu tai laskua vastaan maksettu pankki- ym. suoritus.

Maksusuorituksen viivästyessä erääntymispäivästä tilaaja on velvollinen maksamaan urakoitsijalle korkolain mukaisen vuotuisen viivästyskoron.

9.4 Ellei tilaaja maksa erääntyneitä saatavaa 3 kk:n kuluessa urakoitsijalla on oikeus kirjallisesti purkaa sopimus ja vaatia tilaajalta erääntynyt saatava viivästyskorokoineen sekä lisäksi korvausta kärsimästään vahingosta ja purun aiheuttamista kustannuksista. Korvaus voi olla enintään maksamattoman erän suuruinen.

9.5 Muutos ja lisätöiden arvo lasketaan lisätarjouksen tai tilausvahvistuksen mukaan tai mikäli näitä asiapapereita ei ole, urakoitsijan noudattamien yksikköveloituserusteiden mukaan.

9.6 Vakuus. Mikäli sopijapuolella on perusteltu syy olettaa, ettei toinen sopijapuoli tule täyttämään hänelle kuuluvaa toimitus- tai maksuvelvollisuutta, on hänellä oikeus vaatia toiselta sopijapuolelta hyväksyttävä työaikainen vakuus (10 %). Ellei vakuutta anneta, vakuuksia vaatineella sopijapuolella on oikeus purkaa sopimus, ei kuitenkaan jo kiinteästi asennettujen tavaroiden osalta.

10. IRROTTAMISOIKEUS

Mikäli tilaaja laiminlyö urakkasopimuksen mukaisen maksuvelvollisuutensa, on urakoitsijalla tilaajaa enempää kuulematta oikeus irrottaa työkohteesta jo paikoilleen asennetut ja vielä maksamatta olevat rakennustavarat ja rakennusosat. Tilaaja vastaa irrottamisen mahdollisesti aiheuttamista vahingoista.

11. TARJOUSSHINTA JA KUSTANNUSMUUTOKSET

11.1 Valtiovallan lainsäädännöllisistä toimenpiteistä (laki, asetus, valtioneuvoston tai ministeriön asetus tai päätös) johtuvat kustannusmuutokset

- joiden peruste on syntynyt sopimukseen johtaneen tarjouksen antamisen tai muissa tapauksissa sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen
- joita ei ole tarjousta tai vastaavasti sopimusta tehtäessä voitu ottaa huomioon ja
- jotka ovat sopimuksen käsittävään työhön välittömästi ja olennaisesti vaikuttavia tekijöitä siten, että niiden vaikutus urakkahintaan on vähintään + / - 0,5 %, on otettava huomioon urakkahintaa lisäävänä tai vähentävänä tekijänä, jos jompikumpi sopijapuoli tekee tästä toiselle sopijapuolelle kirjallisen vaatimuksen kahden kuukauden kuluessa ao. säännöksen tultua voimaan.

11.1 Arvonlisävero lasketaan urakkahintaan kulloinkin todellisenä maksettavana verona.

Oikeutta 11.1 kohdan kustannusmuutosten saantiin ei kuitenkaan ole kummallakaan sopijapuolella siltä osalta, joka mahdollisesti tulee jo korvatuksi sopimukseen sisällytetyn indeksiehdon perusteella, eikä laajemmalti kuin kulloinkin voimassa olevat lainsäädännökset sen sallivat.

12. KOKEET, VIRANOMAIKSEKÄ VASTAANOTTOON LIITTYVÄT TARKASTUKSET

Vastaanottotarkastuksessa on vähintään suoritettava standardin EN 378, Kylmäkoneistot ja lämpöpumput. Turva- ja ympäristövaatimukset, osan 2, kohta 9.5.2 mukaiset tarkastukset.

Tilaaajan on annettava veloitusta urakoitsijan käyttöön luovutuskokeiden ja niiden yhteydessä tehtävien loppusäätöjen ja tarkastusten suorittamiseksi tarvittava käyttövoima, sähkö, vesi ja raaka-aineet sekä toimintaolosuhteita jäljittävien kokeiden sekä tarkastusten suorittamiseksi tarvittavat apuvälineet ja henkilökunta. Ellei tilaaja täytä näitä velvoitteitaan tai on osallistumatta kokeisiin niin, ettei niitä saada suoritetuksi urakoitsijasta riippumattomista syistä sovittuna aikana, katsotaan kokeet suoritetuksi urakoitsijan ilmoittaman määräajan päättyessä.

Ennen minkään kylmäkoneiston ensimmäistä käyntiä panna tulee koko koneiston kaikkien komponenttien läpikäydä seuraavat kokeet: Ks. EN 378-2, kohta 9

- painekoe
- tiiviyskoe
- varolaitteiden toimintakoe
- koko laitoksen toimintakoe

Urakoitsija suorittaa työvaiheiden edellyttämässä järjestyksessä omatoimisesti ja omalla kustannuksellaan kohteen vaatimat tarkastukset jotka on eritelty luovutuskansion SKLL:n virallistamassa sisällysluettelossa. Em. tarkastuksista on tehtävä SKLL:n hyväksymät pöytäkirjat. Niiden on oltava kuitattuna ja liitettynä luovutuskansioon.

12.1 Viranomaistarkastukset. Urakoitsija hoitaa myös työvaiheiden edellyttämässä järjestyksessä omatoimisesti yhteydenpitoa valvontaviranomaisiin ja muihin sopijapuoliin, joiden tarkastuksia ja / tai hyväksyntää kylmäjärjestelmät ja -tuotteet edellyttävät. Kaikkien viranomaistarkastusten on myös oltava pöytäkirjoineen suoritettuna ja kuitattuna vastaanottotarkastukseen mennessä. Kaikki edellä mainitut tarkastukset urakoitsija suorittaa omalla kustannuksellaan.

Muista urakoitsijalle osoitetuista viranomaistarkastuksista ja kustannuksista vastaa tilaaja. Uusintatarkastuksista, joka ei johdu urakoitsijan viaksi luettavasta syystä, veloitetaan erikseen.

12.2 Asennustyön valmistuttua ja edellä mainittujen kokeiden sekä tarkastusten jälkeen on suoritettava varsinainen vastaanottotarkastus.

Vastaanottotarkastus suoritetaan RT-lomakkeen ”RT 80272 Vastaanottotarkastuksen pöytäkirja” mukaisesti ja samaisen tarkastuksen yhteydessä laaditaan em. asiakirjan liitteeksi erillinen virhe- ja puuteluettelo johon kirjataan mahdolliset huomautukset ja puutteet. Urakoitsija korjaa puutteellisuudet tarkastuksen yhteydessä sovittavan määräajan kuluessa. Puutteellisuuksien poisto, mikäli niin sovitaan, todetaan tilaajan toimesta jälkitarkastuksessa.

Tarkastus voidaan myös jaksottaa laitteistoitain tai suoritusvaiheittain.

12.3 Urakoitsijalla ja tilaajalla on oikeus vaatia osatarkastuksia vaikka niistä ei ennakolta olisi sovittu jos nämä ovat tarpeellisia maksuerän maksukelpoisuuden toteuttamiseksi tai jos toimituserä muiden asennustöiden vuoksi jää piiloon tai muuten myöhäisemmässä vaiheessa kohtuuttoman vaikeaksi tarkastaa. Ylimääräisten tarkastusten kustannuksista vastaa tarkastusta pyytänyt.

12.4 Mikäli jompikumpi sopijapuoli ei sovittuna aikana voi olla tarkastuksessa läsnä, on sovittava uusi tarkastusajankohta. Mikäli sopijapuoli ei saavu lykättyynkään tarkastuksen ajankohtaan se voi-

daan suorittaa hänen poissaolostaan huolimatta. Molemmilla sopijapuolilla on tällöin oikeus kutsua ulkopuolinen asiantuntija olemaan läsnä tarkastuksessa toisen sopijapuolen kustannuksella.

13. VASTAANOTTO

13.1 Urakka katsotaan vastaanotetuksi kun vastaanottomenettely on kohdan 12 mukaisesti hyväksyttävästi suoritettu.

Vähäiset puutteet, jälkiasäädöt ja täydennykset, joilla ei ole laitteistojen käytön kannalta merkitystä, eivät saa estää vastaanottoa.

13.2 Luovutusmateriaali ja ohjekirjat. Viimeistään vastaanotossa urakoitsijan on toimitettava kaikki kohdan 12 mukaiset koe- ja tarkastuspöytäkirjat luovutuskansioihin joista toimitetaan kolme (3) sarjaa vastaanottotarkastuksessa ilmoitettaville tahoille. Asiakirjat kootaan SKLL:n luovutuskansion sisältöluettelon mukaisesti nitomaseläkkeillä ja välilehdillä varustettuna kansioihin.

Urakoitsijan ei tarvitse luovuttaa piirustuksia, joiden avulla laitteisto tai sen varaosia voitaisiin valmistaa.

13.2.1 Osapuolten tuoteaineistoon sekä hinnastoihin ja muuhun vastaavan aineistoon sisältyvät tiedot ovat sitovia vain, mikäli niihin sopimuksessa erikseen viitataan.

13.2.2 Laitteistoa, sen valmistusta ja asennusta koskevat piirustukset ja tekniset asiakirjat sekä luovutuskansio (kohta 13.2), jotka sopijapuolet ovat toisilleen luovuttaneet, ovat luovuttajan omaisuutta. Saamiaan piirustuksia, teknisiä asiakirjoja tai muita teknisiä tietoja ei toinen sopijapuoli saa luovuttajan suostumuksetta käyttää muuhun tarkoitukseen kuin siihen johon ne on luovutettu. Niitä ei saa kopioida tai muuten jäljentää eikä luovuttamalla tai muulla tavalla antaa niistä tietoa kolmannelle.

13.2.3 Kummankin sopijapuolen on esitettävä toisiinsa kohdistuvat vaatimuksensa perusteiltaan yksilöitynä viimeistään vastaanoton yhteydessä sillä uhalla, että oikeus näiden vaatimusten tekemiseen on muutoin menetetty.

14. LAITOKSEN KÄYTTÖNOTTO

Tilaaaja ei ilman urakoitsijan suostumusta saa ottaa laitteistoja tai urakan osia käyttöön ennen kohdan 13.1 mukaista vastaanottoa. Mikäli tilaaaja ilman urakoitsijan suostumusta näin menettelee, toimitus katsotaan vastaanotetuksi kohdan 13.1 mukaisesti. Pitämättömiä toimitustarkastuksia ja kokeita ei tällöin tarvitse pitää.

15. VAHINGONVAARAN SIIRTYMINEN

Ellei muuta ole sovittu, tilaajan vastaanotettua urakkasuorituksen kohtien 12 ja 13 mukaisesti, urakkasuorituksen vahingonvaara siirtyy tilaajalle. Urakoitsijalta edellytetään, että hän on luovuttanut laitosta koskevat 13.2 kohdan mukaiset asiakirjat tilaajalle.

16. VASTUU LAITTEISTON VIRHEISTÄ, TAKUU

16.1 Urakoitsija sitoutuu jäljempänä mainitun mukaisesti korjaamaan kaikki toimitusvastuunsa piiriin kuuluvissa laitteistoissa ja asennuksissa syntyneet viat takuuajana.

16.2 Takuu on voimassa 12 kk siitä päivästä, jolloin urakka tai sen osatoimitus on kohdan 13 mukaisesti vastaanotettu tai milloin erityistä vastaanottotarkastusta ei pidetä, siitä päivästä jolloin tilaaja on ottanut laitteiston sopimuksen tarkoittamaan käyttöön. Koneikoiden osalta takuu astuu voimaan niiden käynnistyspäivämäärästä alkaen. Päivämäärä tulee merkitä työmaakokouksen pöytäkirjaan tai se on oltava muutoin nähtävillä lopullisten luovutusasiakirjojen yhteydessä.

16.3 Tilaaajan on ilmoitettava virheestä sen ilmaannuttua kirjallisesti ilman aiheutonta viivästystä tai viimeistään kahden (2) viikon kuluessa takuuajan päättymisestä. Ilmoituksessa on mainittava miten virhe ilmenee. Mikäli on syytä olettaa, että virhe saattaa aiheuttaa vahinkoja ilmoitus on tehtävä heti. Mikäli tilaaja ei tee vahinkoilmoitusta määräaikaisten kuluessa, hän menettää oikeutensa esittää vaatimuksia vian perusteella.

16.4 Saatuaan ilmoituksen urakoitsijan on korjattava vika niin nopeasti kuin tilanne edellyttää. Vika korjataan normaalin työajan puitteissa. Urakoitsija vastaa tästä aiheutuvista kustannuksista lukuun ottamatta kohdissa 16.3, 16.5 ja 16.6 mainittuja tapauksia.

Korjaus on suoritettava asennuspaikalla ellei virheellisen osan palauttaminen korjattavaksi tai vaihdettavaksi ole urakoitsijan mielestä tarkoituksenmukaisempaa. Mikäli osan irrottaminen ja jälleenasennus ei vaadi erityistä ammattitaitoa, urakoitsija täyttää velvollisuutensa lähettäessään viallisen osan tilalle korjatun tai uuden osan.

16.5 Jos tilaajan ilmoitettua viasta käy ilmi, ettei laitteistossa tai työsuorituksessa ole urakoitsijan vastuulla olevaa vikaa, on urakoitsijalla oikeus korvaukseen vikailmoituksen hänelle aiheuttamista työ- ja muista kuluista.

16.6 Mikäli osan irrotus ja jälleenasennus edellyttää puuttumista muuhun kuin urakoitsijan toimittamaan laitteistoon, ei urakoitsija vastaa tästä aiheutuvista työ- ja muista kustannuksista.

16.7 Korjauksiin liittyvät osapuolten väliset osien kuljetukset tapahtuvat urakoitsijan kustannuksella ja riskillä, ellei muusta ole sovittu. Tilaajan on noudatettava urakoitsijan antamia lähetysohjeita.

16.8 Uusiin vaihdetut vialliset osat ovat urakoitsijan omaisuutta ja ne on annettava hänen käytettäväkseen.

16.9 Ellei urakoitsija tee korjauksia kohtuujassa, tilaaja voi ilmoittaa hänelle kirjallisesti mihin mennessä ne on viimeistään suoritettava. Ellei urakoitsija korjaa vikaa määräaikaan mennessä, tilaajalla on oikeus harkintansa mukaan joko:

a) teettää tarvittavat korjaukset tai uudet osat urakoitsijan kustannuksella ja vastuulla, edellyttäen, että hän menettelee järkevästi ja kohtuullisesti. Tällöinkin työn saa suorittaa vain kyseiselle alalle pätevöitetyn ja rekisteröidyn yrityksen sekä riittävän ammattitaidon omaava asentaja.

b) vaatia hinnan alennusta korkeintaan 15 %:iin saakka kauppahinnasta. Mikäli vika on niin oleellinen, ettei toimitus täytä kohtuullisesti korjaustenkaan jälkeen sille sovitteja vaatimuksia tilaaja voi kirjallisesti ilmoittamalla purkaa sopimuksen. Purkaessaan sopimuksen tilaajalla on oikeus vahingonkorvaukseen joka voi olla enintään 15 % urakkahinnasta.

16.10 Urakoitsija ei vastaa tilaajan hankkimasta raaka-aineesta tai tämän ohjeiden mukaan tehdystä rakenneratkaisuista aiheutuvista vioista.

16.11 Urakoitsija vastaa vain vioista, jotka syntyvät sopimuksen edellyttämässä koekäyttöolosuhteissa ja laitteistoa oikein käytettäessä. Urakoitsija ei vastaa viasta, jonka aiheuttaa vahingonvauran siirtymisen jälkeen ilmennyt syy. Vastuu ei kata esimerkiksi puutteellisen huollon eikä tilaajan ilman urakoitsijan suostumusta tekemän korjauksen tai muutoksen aiheuttamia vikoja. Takuun voimassaolon edellytyksenä on, että takuuajana tarvittavat huoltotoimenpiteet suorittaa urakoitsija tai hänen valtuuttamansa huoltoliike tai tilaaja. Vastuu ei myöskään kata normaalia kulumista tai huononemista, eikä huoltovaihto-osia ja tarveaineita.

16.12 Urakoitsija ei vastaa muista kuin kohdissa

16.1 – 16.11 mainituista alkuperäisen toimitussisältöön kuuluvista vioista, eikä välillisistä vahingoista kohdan 17.2 mukaisesti. Vastuurajoituksia ei kuitenkaan sovelleta, mikäli urakoitsija on syyllistynyt törkeään huolimattomuuteen.

17. VASTUU LAITTEISTON AIHEUTTAMASTA ESINEVAHINGOSTA

17.1 Urakoitsija ei vastaa laitteiston aiheuttamasta vahingosta, jonka kohteena on :

- a) kiinteä tai irtain omaisuus laitteiston ollessa tilaajan hallinnassa
- b) tilaajan valmistama tai tilaajan valmistaman tuotteen sisältävä tuote, tai kiinteä tai irtain omaisuus, jota tilaaja tuotantolaitteistosta johtuvasta syystä vahingoittaa

17.2 Urakoitsija ei vastaa välillisistä vahingoista kuten tuotannon tai liikevaihdon vähentymisestä tai keskeytymisestä, saamatta jääneestä voitosta, muusta taloudellisesta seurannaisvahingosta tai muusta samankaltaisesta, vaikeasti ennakoitavasta vahingosta.

17.3 Urakoitsijan joutuessa vastaamaan kolmannelle osapuolelle aiheutuneesta vahingosta tai menetyksestä tilaajan on hyvittävä urakoitsijalle tästä aiheutunut tappio, jos urakoitsija on 17.1 a) ja b) kohtien mukaisesti vapautettu tilaajalle aiheutuvasta vastaavasta vahingosta tai menetyksestä.

17.4 Urakoitsijan vastuun rajoituksia ei sovelleta, mikäli hän on syyllistynyt törkeään huolimattomuuteen.

17.5 Mikäli kolmas osapuoli esittää sopijapuolille laitteiston aiheuttamaksi väitetyn, vahinkoon tai tappioon perustuvan korvausvaatimuksen, on toiselle sopijapuolelle ilmoitettava heti asiasta kirjallisesti. Sopijapuolet ovat velvolliset saapumaan korvausvaatimusta käsittelevään käräjäoikeuteen tai välimiesoikeuteen.

18. SALASSAPITO

Sopijapuoli ei saa toisen suostumuksetta luovuttaa kolmannelle osapuolelle sellaisia teknisiä tai kaupallisia tietoja, jotka ovat toisen omaisuutta tai, jotka toinen sopijapuoli sopimusta tehtäessä tai myöhemmin on kirjallisesti määritellyt luottamukselliseksi ellei tämä ole sopimusvelvoitteen täyttämiseksi tai huoltamiseksi tarpeellista. Osapuolten on estettävä luottamuksellisen tiedon joutuminen henkilöstölleen, konsulteilleen, alihankkijoilleen tai muille toimittajille laajemmalti kuin edellä on sanottu. Tämä koskee myös mainitun tiedon käyttöä.

19. YLIVOIMAINEN ESTE (Force Majeure)

Seuraavia syitä pidetään ylivoimaisena esteenä, mikäli ne estävät sopimuksen täyttämisen tai tekevät sen kohtuuttoman vaikeaksi: puolustustila- tai valmiuslaissa tarkoitettu poikkeuksellinen olosuhde tai niihin verrattava seikka, joka aiheuttaa urakoitsijalle huomattavia vaikeuksia saada työntekijöitä ja rakennustavaroita tai muuten estää urakasuorituksen; Urakoitsijan, tämän aliurakoitsijan tai tavarantoimittajan taikka sivu-urakoitsijan suoritusta estävä lakko tai saarto, tai työnantajajärjestöjen hyväksymä tai päättämä työsulku, tai muu niihin verrattava suoritusta olennaisesti estävä työtaistelutoimenpide; Poikkeukselliset urakoitsijan suoritusta olennaisesti haittaavat sääolosuhteet; muu sopijapuolista riippumaton poikkeuksellinen seikka, joka huomattavasti vaikeuttaa urakasopimuksen velvoitusten täyttämistä ja jota sopijapuoli ei ole voinut ottaa edeltäpäin huomioon ja jonka tuottamaa haittaa hän ei ole voinut kohtuudella poistaa.

Mikäli alihankkijoiden toimitusten virheellisyys tai myöhästyminen ovat esteenä urakan sopimuksen mukaisessa ajassa valmistumiselle eikä urakoitsija voi ilman kohtuutonta ajanhukkaa ja kustannuksia suorittaa näitä hankintoja muualta, saa urakoitsija tarpeellisen ja riittävän pidennyksen urakka-aikaansa.

Sellaisen työselkkauksen perusteella, joka on aiheutunut siitä, että urakoitsija tai tämän alihankkija on jättänyt täyttämättä työntekijöilleen, näiden

järjestöille tai työnantajaliitoille sopimukseen tai lakiin perustuvan velvollisuutensa, urakoitsija ei saa pidennystä urakka-aikaan.

19.1 Jos toinen sopijapuoli ei ole viipymättä kirjallisesti ilmoittanut ylivoimaisen esteen alkamisesta toiselle sopijapuolelle, se ei voi vedota siihen vapauttamisperusteena.

Silloin sopimus voidaan purkaa ilmoittamalla siitä kirjallisesti toiselle sopijapuolelle. Tällaisessa purkutapauksessa on urakoitsijalla oikeus saada korvaus jo toimittamistaan sopimukseen liittyvistä työsuorituksista ja materiaaleista. Tilaajan on korvattava myös muut välittömät kustannukset, jotka aiheutuvat urakoitsijalle siitä, että hän pitää henkilöstöään, alihankkijoitaan ja työvälineistöään valmiina toimituksen jatkamiseksi.

19.2 Riippumatta siitä, mitä näissä sopimusehdoissa muuten on mainittu kumpikin sopijapuoli voi purkaa sopimuksen ilmoittamalla siitä kirjallisesti, kun sopimuksen täytyminen viivästy ylivoimaisen esteen vuoksi yli kuusi (6) kuukautta.

20. ERI MIELISYYDET

Näistä toimitusehdoista, niiden muuttamisesta ja lisäyksistä aiheutuneet riidat ja muut niihin liittyvät oikeussuhteet ratkaistaan käräjäoikeudessa Suomessa voimassa olevien lakien mukaisesti, ellei erimielisyyksiä pystytä ratkaisemaan osapuolten välisin neuvotteluin.

